

Вашингтон – Збивања на улицама Каира и Александрије повод су за ванредно стање како на америчким телевизијама, тако и у овдашњој дипломатији. Протесте у Египту прати специјални тим Стејт департмента, а јуче је заседао и Савет за националну безбедност у чијем раду је учествовао и председник Обама.

Преовлађујуће осећање овде је забринутост – и немоћ. Улог је за Америку велики: у питању је њен главни савезник у арапском свету. На јаким везама са Египтом почива читава блискоистична стратегија САД.

Вашингтон је с једне стране задовољан што се на улицама не узвикују антиамеричке пароле, али с друге стране није баш најсрећнија што је демонстранти не призивају као савезника у њиховој борби да изнуде демократску промену у земљи.

Због тога је америчка стратегија откако су немири почели, један деликатни ход по затегнутој дипломатској жици. С једне стране се даје за право грађанском незадовољству и власти позивају да поштују право на окупљање и протесте, а с друге се избегава помињање Мубарака по имену и тражење његовог одласка.

Обама је у петак ноћу, после Мубараковог говора нацији, телефонирао египатском лидеру, да би га, како је саопштено, подсетио на његова обећања да ће спровести реформе. „Рекао сам му да сноси одговорност за своја обећања”, пренео је у сопственом телевизијском обраћању амерички председник.

Рекло би се међутим да је почело извесно дистанцирање од египатског вође који је скоро три деценије у америчким стратешким калкулацијама „фактор мира и стабилности”. „Погодба” с њим, још откако је пре три деценије дошао на место убијеног Анвара Садата, гласила је да ће га Америка понекад јавно подбости због чврсте руке, али да ће он контролисати ствари код куће и бити главни арапски савезник.

То дистанцирање је садржано у упозорењу одлазећег Обаминог представника за

штампу Роберта Гибса да ће САД преиспитати своју помоћ Египту (1,5 милијарди долара), ако безбедносне снаге покушају да силом сузбију протесте. Египат је, после Израела, Авганистана и Пакистана, четврти на листи највећих прималаца америчких пара.

Вашингтон јавно није затражио Мубараково повлачење, по свој прилици зато што није сигуран ко би могао да га замени. Вођа опозиције, нобеловац Мохамед ел Барадеј, по овдашњим проценама нема политичку инфраструктуру у земљи („има више веза на Западу него у Египту“). Мубараков син Гамал, који је припреман за наследника, не би био прихватљив разгневленим масама...

Остаје једино опција да то опет буде неки официр, пошто је војска ипак најреспектабилнија институција у земљи, која јесте с тенковима и оклопним возилима изашла на улице, али више да би чувала неке важне зграде него да би се сукобљавала са демонстрантима, што речито потврђују и телевизијске слике из Каира.

Главна америчка брига је да ситуација не измакне контроли и да у први план не избију Муслиманска браћа. Долазак на власт исламских екстремиста у Египту променио би не само Блиски исток, него и свет, с последицама како геополитичким, тако и економским (цена нафте је већ почела да расте“.

Због свега овога, реч је о досад највећој спољнополитичкој кризи с којом се суочио Обама, кризи у којој Вашингтон још није одабрао карту на коју треба да заигра.

(Политика)